

Використання дистанційних форм взаємодії всіх учасників освітнього процесу сприяє: формуванню у батьків позитивної мотивації до освітньої роботи з дітьми, підвищенню якості освітнього і виховного процесу, успішної реалізації цілей та завдань Державного стандарту початкової освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. Травень 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf> (Дата звернення: 20.10.2022).
2. Як налагодити освітній процес в умовах дистанційного навчання. URL: <https://sqe.gov.ua/yak-nalagoditi-osvitniy-proces-v-umovah/> (Дата звернення: 21.10.2022).
3. Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності. Методичні рекомендації. Суми, 2021. URL: http://soippo.edu.ua/images/Мобільна_сторінка/Зручне%20навчання/Дистанційний%20формат%20взаємодії%20суб'єктів%20освітньої%20діяльності.pdf (Дата звернення: 22.10.2022).

Круш О.М.,

учитель початкових класів

*Маріупольська Спеціалізована школа I-III ступенів №3
з поглибленим вивченням окремих предметів*

Хаджинова І.В.,

старший викладач кафедри педагогіки та освіти
Маріупольський державний університет

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМА У ШЕСТИРІЧНИХ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Формування навичок письма має велике не лише педагогічне, а й соціальне та освітнє значення. Привчаючи першокласників до чіткого, точного, усталеного письма, вчитель прищеплює їм старанне ставлення до виконання будь-якої роботи, не лише письмової. Навчаючись писати для учнів цього віку, учитель повинен знати особливості розвитку кожної дитини, в процесі роботи звертати увагу на психофізіологічний стан і керуватися цим, забезпечуючи обсяг і характер завдань [1].

Багатогранність рухових дій і одночасне виконання декількох письмових правил викликає у дітей сильне напруження руки і навіть усього тулуба. Спостерігається оніміння пальців. Рука стає нерухомою, письмо сповільнюється, прохання вчителя писати швидше виконується навпаки. Учні пишуть досить повільно, особливо на початку навчання. Тому перше написання дітьми має бути повільним, щоб вони могли зрозуміти деякі його процеси.

Незрілість кінестетичного контролю тонких рухів рук та опорно-рухового апарату спричиняє графічні помилки. Чим складніший малюнок (елемент, графема), тим більші спотворення він зазнає. Дитяче письмо характеризується тремтінням рядків, відтоком літерних елементів за межі рядка, «дзеркальним»

зображенням графем, пропуском літерних елементів, додаванням зайвих, написанням друкованих літер замість рукописних та ін. Також важко встановити послідовність звуків у слові та позначити їх буквами. Перша умова письма – виділення звуків у слові та встановлення їх послідовності. Майже кожна третя така дитина має проблеми з мовленням. Класична корекційно-логопедична робота передбачає використання іграшок, макетів, карток із зображенням предметів тощо, але нещодавно логопеди у своїй практиці почали використовувати презентації, інтерактивні ігри, відеофільми, які викликають більшу зацікавленість у дітей та дозволяють урізноманітнювати і вдосконалювати корекційний процес [2, с.110].

Поняття «писемне мовлення» вміщує в себе в себе дві складові – читання та письмо. Розлади даних процесів називаються «дислексією» та «дисграфією». Письмо – це особлива форма власного (експресивного) мовлення, що формується, на відміну від усних форм, тільки в процесі цілеспрямованого навчання, і є знаковою просторовою класифікацією часової послідовності фонем в усному мовленні [3, с. 156]. Дисграфія – частковий розлад процесу письма, що виявляється в специфічних і стійких помилках, обумовлений несформованістю вищих психічних функцій, що забезпечують процес письма [3, с.201].

Так, передумовами успішного оволодіння навичками читання та письма є: достатній розвиток усного мовлення, вільне володіння ним у різних комунікативних ситуаціях; сформованість навичок мовного аналізу та синтезу, зокрема фонематичного; високий рівень розвитку просторового сприйняття і просторових уявлень; розвиток дрібної моторики; сформованість зоровомоторних і слухомоторних координацій; сформованість довільної діяльності, вміння регулювати й контролювати власні дії, докладати зусилля [1; 2; 3; 5; 6; 7]. А.Корнєв, С.Ніколаєва, І.Садовникова, Є.Соботович зазначають, що для оволодіння писемним мовленням суттєве значення має ступінь сформованості всіх сторін мовлення. Порушення звуковимови, фонематичного та лексикограматичного розвитку одразу знаходять чітке відображення в письмі та читанні.

Для розвитку фонетико фонематичних процесів можна використовувати такі ігрові вправи:

Вправа №1. Зараз я буду називати слова, а ти, коли почувеш відповідний звук, плескай в долоні. Наприклад, звук [м]. Слова: мак, сніг, день, мама, морозиво, літо, сумка. Ускладнення: коли почувеш звук [к] плескай один раз, а коли звук [г] – два рази. Наприклад, слова: кіт, грім, корова, рука, гора, сніг, молоко, тигр.

Вправа №2. Зараз ми будемо порівнювати слова. Я буду казати по два слова, а ти будеш вирішувати, яке з них довше. Тільки пам'ятай, що треба порівнювати слова, а не речі, які вони позначають. Стіл – столик, квітка – квітонька, вуса – вусики, пес – цуценя, кіт – кошенятко.

Вправа №3. З чотирьох слів, чітко виголошених дорослим, дитина повинна назвати те, яке відрізняється від інших. Наприклад, миска – миска – мишка – миска; коза – коса – коза – коза; мак – мак – мак – лак.

Використання наведених ігрових вправ допоможе подолати недоліки мовлення, активізувати працездатність дитини. Важливо пам'ятати, що своєчасна профілактика порушень письма та читання допоможе успішному засвоєнню навчального матеріалу.

Процес оволодіння письмом і навіть його першою складовою – графікою, є далеко не таким легким, як це здається на перший погляд – він має багатокomпонентну структуру. Чітке виразне письмо залежить від роботи зорового, слухового та тактильного аналізаторів, від здатності проводити координацію та регуляцію рухів. Дитина повинна мати хорошу просторову орієнтацію, вміння локалізувати об'єкт у просторі, мати навички малювання та перемальовування предметів. Маленький школяр має вміння аналізувати та синтезувати явища навколишньої дійсності. Адже для того, щоб написати або бодай переписати найпростіше слово, потрібно уміти, з одного боку, перекодувати звук у фонему, фонему – у букву, а з другого, перешифрувати різні варіанти однієї і тієї ж букви. Навчитися писати ручкою нелегко для шестирічних дітей. Для написання рекомендується використовувати як кулькову ручку, так і авторучку. Вони детальніше описані в Загальних вимогах до ведення учнівських зошитів. В букварний період учні оволодівають письмом рукописних букв українського алфавіту та пунктуаційних знаків. Письмо букв чергується з письмом складів, слів, словосполучень, речень. Пізніше, коли учні оволодіють умінням писати букви простої форми, пропонуватиме літери складніших накреслень.

Спостереження за формуванням навичок письма у шестирічних дітей показали, що письмо у буквах фігурних ліній, петельних, заокруглених елементів, безвідривного їх поєднання у букви, а тих між собою, для багатьох дітей є складним процесом. Це пояснюється необхідністю більш пластичних тонких рухів руки і довшого статичного напруження.

Практика показала, що на початковому етапі легше формується безвідривне письмо і поєднання букв. Кожну букву варто починати писати однаково. Безвідривно пишуться тільки ті букви, у яких поєднуються складові елементи (*м, ш, т, п, б, у, а, д* та ін.). Поєднання рядкових букв типу *з, ш, т, г, м, л, я* з наступними буде безвідривним, останній елемент цієї букви якщо легко може перейти в початок наступної – *ля, си, лп*. Овал з наступною буквою має два типи поєднань: верхнє (вигнутою лінією – *ор, от, ою, ох*) і нижнє (короткою прямою лінією, яка виходить з основи овалу – *ол, юм, фо, бл*) [4].

Отже, аналіз публікацій з проблеми дослідження показав, що питання формування навичок письма у шестирічних учнів початкової школи розглядається в теоретико-практичній площині, аналізується у зарубіжних дослідженнях та публікаціях. Однак інтелектуальний розвиток шестирічних дітей змушує їх навчатися, одночасно з іншими, цьому виду діяльності. Робота школи значною мірою полягає в побудові освітнього процесу, щоб не нашкодити молодому організму.

Щоб зробити процес навчання письму шестирічної дитини більш ефективним, необхідно зафіксувати на окремому аркуші помилки графічного та

технічного походження кожного учня, потім проаналізувати результати, які покажуть області фронтальної та індивідуальної роботи в класі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пастушенко Н. Мовно-літературна освітня галузь: стандарт чи профанація (роздуми на полях обговорення проекту державного стандарту базової середньої освіти). URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1346-movno-literaturna-osvitnya-galuz-standart-chi-profanatsiya-rozdumi-na-polyakh-obgovorennya-proektu-derzhavnogo-standartu-bazovoji-serednoji-osviti> (дата звернення: 01.03.2022).

2. Єфременко Ю.О. Корекційні засоби навчання дітей із порушеннями мовлення. *Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти* / За загальною редакцією Бойчука Ю.Д. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2020. С. 110-117.

3. Логопедія. Підручник / за ред. М.К. Шеремет. Київ: Видавничий Дім Слово, 2020. 376 с.

4. Заїка А.М. Норми оцінювання знань, умінь і навичок: методичні рекомендації щодо усного і писемного мовлення молодших школярів.. Київ: Магістр S, 2020. 88 с.

5. Задорожна-Княгницька Л. В. Деонтологічні засади професійної підготовки керівників навчальних закладів: концепція дослідження. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015, Вип. 40. С. 128-136.

6. Нетреба М.М, Тимофеева І.Б. Упровадження цифрових технологій у підготовку майбутніх педагогів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Випуск 11. Т. 3. 2019. С. 191-195.

7. Родюк Н.Ю. Голюк О.А. Особливості методичних аспектів у формуванні читацької культури учнів початкової школи за допомогою інноваційних технологій. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 25, Т. 1. С. 100-103.

Курінна А.Ф.,

к. пед. наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної та початкової освіти,

Запорізький національний університет

Лавруша В.І.,

учитель початкових класів,

спеціаліст вищої категорії, старший учитель,

Дукова М.П.,

учитель початкових класів,

спеціаліст вищої категорії, старший учитель,

Запорізький багатoproфільний ліцей № 99

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ «ЩОДЕННІ 5» ТА «ЩОДЕННІ 3»

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти (2018) першочерговим завданням сучасної освіти є підготовка дитини до життя. Освітній процес розглядається як саме життя, що ґрунтується на суб'єктності школяра, та має забезпечувати всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.